

İşletmelerin Finansal Açıdan Banka Bağımlılığını Etkileyen Faktörler: BİST 100 İşletmeleri Uygulaması

Yeliz AKTAŞ¹

Yasemin DENİZ KOÇ²

Öz

Makale Türü

Araştırma Makalesi

Başvuru Tarihi

29.07.2021

Kabul Tarihi

18.09.2021

DOI

10.53306/klujfeas.975846

Bu çalışmada işletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörlerin analiz edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla 2010-2019 yılları arasında BIST 100 endeksinde işlem gören 78 işletmenin yıllık finansal verilerden elde edilen 4 oran dikkate alınarak, işletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörler dengeli panel veri regresyon yöntemi ile analiz edilmiştir. Panel veri regresyon yöntemlerinden tek yönlü (yatay kesit) sabit etkiler modeli ile elde edilen bulgulara göre; Kısa Vadeli Banka Kredisi/Kısa Vadeli Yabancı Kaynak, Banka Kredisi/Toplam Aktifler (BTA) değişkenleri işletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörleri açıklamada istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar verdiği gözlenirken Borçlanma Oranı değişkeni anlamlı bulunamamıştır.

Anahtar sözcükler: finansal bağımlılık, banka bağımlılığı, panel veri regresyon analizi, borsa istanbul

¹ Bilim Uzmanı, yeliztas13@gmail.com, ORCID: 0000-0001-8781-7010

² Sorumlu Yazar: Prof. Dr., Kütahya Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık, ydeniz.akarim@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8280-7657

Factors Affecting The Financial Dependence Of Businesses: İstanbul Stock Exchange Business Applications

Yeliz AKTAŞ³

Yasemin DENİZ KOÇ⁴

Abstract

Article Type

Research Article

Application Date

2021-07-29

Acceptance Date

2021-09-18

DOI

10.53306/klujfeas.975846

In this study, it is aimed to analyze the factors that affect the financial dependence of businesses. For this purpose, the factors affecting the bank dependency of the enterprises have been analyzed with the balanced panel data regression method by taking into consideration the 4 rates obtained from the annual financial data of 78 firms traded in the BIST 100 index between 2010-2019. According to the findings obtained with one-way (time) random effects model, one of the panel data regression methods; It has been observed that the variables of Short-Term Bank Loans/Short-Term Foreign Sources (KVBK), Bank Loans/Total Assets (BTA) and Bank Loans/Equity (BOZ) and Borrowing Rate (BO) have given statistically significant results in explaining the factors affecting bank dependency of enterprises.

Key words: financial dependency, bank dependency, panel data regression analysis, Borsa İstanbul

³ Master, yeliztas13@gmail.com, ORCID :0000-0001-8781-7010

⁴ Corresponding Author: Prof. Dr, Kütahya Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finance and Banking, ydeniz.akarim@dpu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-8280-7657

Giriş

Ekonominin potansiyelini artırarak hızlı bir şekilde gelişmesi, ancak uzun dönemde sürdürülebilir bir büyüme ile gerçekleşmektedir. Sürdürülebilir büyüme tasarrufların yatırımlara dönüşümüyle mümkündür. Tasarrufların reel sektöre etkin ve düşük maliyetle aktarılmasına aracılık eden finansal araçlar ekonominin gelişimine de katkı sağlamaktadır. Bu çerçevede bankacılık sektörünün reel sektöre sağladığı finansman son derece kritik öneme sahiptir. Bankacılık sektöründen sağlanan fonlar büyüme potansiyeli yüksek ancak sermaye ve kamu borç piyasasına erişimde zorlanan işletmelerin temel fon kaynağı olmaktadır.

Reel sektördeki işletmelerin dış finansman ihtiyacını, diğer finansal alternatiflere kıyasla banka finansmanı ağırlıklı olarak karşılaması banka bağımlılığına yol açmaktadır. Banka bağımlılığı işletmelerin diğer finansman kaynaklarına erişme kabiliyetine göre değişim göstermektedir. Banka bağımlılığı, işletmelerin toplam yükümlülükleri içerisinde banka kredilerinin ağırlıklı olarak yüksek olması şeklinde ifade edebilir. Banka bağımlılığı yüksek olan işletmelerin, finansmanda bankalara bağımlı olduğu anlamına gelmektedir. Dış finansmanda diğer alternatif finansman seçeneklerine ulaşımı kısıtlı olan işletmelerin bankalara daha çok güvenmesi sonucu bankaların kredi arzı artmakta ve bu durum yüksek düzeyde banka bağımlılığıyla sonuçlanmaktadır.

Türkiye ekonomisi her geçen yıl büyümesine rağmen reel sektörün finansman ihtiyacını karşılamadaki yüksek düzeyde banka bağımlılığı risk doğurmaktadır. Bazı işletmelerin fon kaynakları arasından banka kredilerini tercih ederek bunu sürekli hale getirmesi, zamanla işletmenin nakitlerini ve özkaynaklarının azalmasına, işletmeleri borçlarını ödeyemeyecek duruma gelmesine neden olmaktadır. Özkaynakları eriyen işletme borcu borçla kapatması sonucu işletmenin kısır bir döngüye girmesine neden olmaktadır. Bu durum işletmelerin faaliyetlerini durdurmasına veya iflaslarına yol açabilmektedir. İşletmelerin bu durumun önüne geçebilmek adına, banka bağımlılığına neden olan faktörleri belirleyerek çözüm bulması gerekmektedir. Bu çözüme göre, işletmelerin nakit akışlarını kontrol altında tutması ve borçlanmalarında finansman maliyetleri düşük olan seçeneklere yönelerek finansal yönetim sürecini başarılı bir şekilde yönetmeleri gerekmektedir.

Çalışmanın amacı 2010-2019 yılları arasında BIST 100 endeksi işletmelerinin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörleri panel veri regresyon analiz yöntemi ile test etmektir. Bu amaç doğrultusunda çalışma dört kısımdan oluşmaktadır. Giriş kısmını takiben ikinci kısımda banka bağımlılığı kavramının teorik çerçevesi açıklanacak, üçüncü kısımda konuya ilişkin yapılan çalışmaların özeti verildikten sonra dördüncü kısımda işletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörlere ilişkin bulgular değerlendirilecek ve çalışma sonuç kısmı ile tamamlanacaktır.

İşletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörlerin araştırıldığı çalışma elde edilen bulgular ve yorumlanması açısından önemlidir. Bu çalışma daha önceki finansal bağımlılık ve banka bağımlılığıyla ilgili yapılan çalışmalardan farklı olarak, bu iki konuyu aynı anda ele alan ve işletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörleri ampirik uygulamayla

araştıran ilk çalışma olması açısından özgündür ve literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

2. Teorik Çerçeve

Banka bağımlılığı, işletmelerin banka borcunun toplam borçları içerisindeki ağırlığının yüksek olmasıdır. Banka bağımlılığı yüksek olan işletmeler finansmanda ağırlıklı olarak banka ürün ve hizmetlerini kullanmakta olup bu durum işletmelerin finansal yapısını etkilemektedir. Literatürde banka bağımlılığı kavramı farklı tanımlarla ifade edilmektedir. Carbó Valverde, López del Paso ve Rodríguez Fernández (2007), Georgopoulos ve Hejazi (2009) ve Ippolito, Özdağlı ve Perez-Orive (2013), banka bağımlılığını banka kredilerinin toplam borçlara bölünmesi olarak tanımlamaktadır. Vermeulen (2012), banka bağımlılığı olan işletmeleri toplam aktiflerine göre yüksek banka kredileri olan işletmeler olarak tanımlamakta ve bu işletmelerin yüksek banka borç oranına sahip olduğunu belirtmektedir. Correa (2008), banka bağımlılığını, işletmelerin büyüklüğü veya kamu borç piyasasına erişim açısından tanımlarken Sun (2006), bir endüstrinin banka bağımlılığını, o sektördeki tüm işletmelerin ortak banka bağımlılığı olarak tanımlamaktadır.

İşletmelerin banka finansmanına olan bağımlılığı, işletme, makroekonomik ve piyasalardan kaynaklı nedenlerle zamanla artmaktadır. İşletmenin kendisinden kaynaklı nedenlerin başında işletmenin özkaynaklarının yetersiz olması, yüksek seviyedeki dış finansman ihtiyacı, işletmenin yeterli büyüklüğe ulaşamaması sonucu sermaye piyasaları ve kamu borç piyasalarına erişiminin olmaması gibi nedenler yer almaktadır. Banka bağımlılığını artıran makroekonomik ve piyasalardan kaynaklı nedenler ise faiz oranlarının düşmesi, enflasyondaki yüksek seviyeler nedeniyle işletmenin üretim maliyetlerinin artması, döviz kurlarındaki oynaklıklar, diğer finansal alternatiflerin maliyetinin yüksek olması gibi nedenler sıralanabilir (Akgüç, 1991, s. 3-4).

Banka bağımlılığı yüksek olan işletmeler çalışma sermayesi ve büyüebilmesi için gerekli olan yatırımların finansmanı sağlamada zorlanmazken yüksek düzeyde banka bağımlılığı olan işletmelerin bankaların finanse ettiği yatırım oranı düşük düzeyde banka bağımlılığı olan işletmelere göre daha yüksektir. Bu durum banka bağımlılığı yüksek olan işletmeler için daha yüksek büyüme fırsatları elde etmesini sağlamaktadır. Banka bağımlılığı bazı durumlarda işletmeler için diğer finansman kaynaklarına göre daha yüksek fon maliyetine yol açabilmektedir. Bunun yanında işletmenin yükümlüklerini artırarak gelir gider dengesinin bozulması, işletmenin gelirinin banka borcunu karşılamaması sonucu özkaynaklarını eritmesi, işletmenin küçülmeye gitmesi veya işletme büyüye bile borç odaklı bir büyüme gerçekleşmesi gibi dezavantajlarına bulunmaktadır.

Banka bağımlılığı, ekonomide iktisadi birimlerin finansman ihtiyacını karşılayarak işletmelerin ve reel sektörün büyümesine katkı sağlamakla beraber bazı sorunların baş göstermesine neden olmaktadır. Banka bağımlılığı, sadece işletmeler için sorun teşkil etmemekle birlikte bankalara bağımlı bir fonlama biçimi zamanla ekonomide finansal kırılmalıklara yol açarak krizlere neden olmaktadır. Krizle birlikte karlılıkları olumsuz yönde etkilenen banka finansmanını kullanmaya devam eden yüksek banka bağımlılığına sahip işletmeler için bu fonlama biçimi daha da maliyetli bir hal almaktadır. Banka finansmanına

bağımlı olan işletmeler alternatif finansman seçeneklerine yönelerek ve finansman ihtiyaçları için tek bir kaynağa ağırlık vermeyerek hem riskini azaltabilir hem de maliyetini düşürebilir.

İşletmelerin banka finansmanına olan ciddi bağımlılığı bankacılık sektöründe meydana gelen bir kriz durumunda bu tür işletmeleri doğrudan olumsuz etkilemektedir. Krizin olmadığı dönemlerde ise banka finansmanına bağımlılığı fazla olan işletmeler, krizin başlamasıyla birlikte banka borç oranlarını başlangıçtaki banka borç oranlarına kıyasla büyük ölçüde azaltmaktadır. Bunun yanı sıra işletmeler banka borcunu banka dışı borçlarla ikame ederek banka bağımlılıkları azalmaktadır. Kriz döneminde kurulan veya dış finansmanda bankaya bağımlı olan sektörlerde faaliyet gösteren işletmelerin iflas etme olasılığının diğer işletmelere kıyasla daha fazla olabilmektedir.

3.Literatür İncelemesi

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde çalışmaların ağırlıklı olarak finansal bağımlılık ekonomik büyüme, finansal krizler, banka rekabeti ilişkisi çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Banka bağımlılığı ile ilgili yapılan çalışmalar ise banka bağımlılığının işletme performansı, işletme büyümesi ve finansmanı, işletmelerin yatırım ve likiditelerine etkisi, para politikaları üzerindeki etkisi, banka yoğunlaşması, bankacılık krizleri gibi farklı açılardan ele alınmıştır. Bu çalışma, işletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörlerin ampirik olarak ortaya koyması açısından literatürdeki belirtilen çalışmalardan farklıdır. Çalışmanın bu kısmında literatür incelemesi finansal bağımlılık ve banka bağımlılığına yönelik çalışmalar olmak üzere iki kapsamda ele alınarak özetlenmiştir.

3.1. Finansal Bağımlılığa İlişkin Literatür İncelemesi

Literatür incelendiğinde çalışmaların bir kısmının konuyu finansal bağımlılık kavramının ekonomik büyüme ve finansal krizler ile ilişkisi çerçevesinde ele aldığı görülmüştür. Bu çalışmalardan Rajan ve Zingales (1998) finansal bağımlılığın ekonomik büyümeyi hangi düzeyde etkilediğini araştırdığı çalışmasında, gelişmiş finansal piyasadaki ekonomilerde faaliyet gösteren, finansal bağımlılığı daha fazla olan işletmelerin daha hızlı büyüme gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Claessens ve Laeven (2005) çalışmasında finansal açıdan dışa bağımlı olan sektörlerin daha rekabetçi bankacılık sistemlerinde daha hızlı büyüdüğü sonucuna ulaşmıştır. De Guevara ve Maudos (2009) çalışmasında finansal sistemi daha fazla gelişmiş ekonomide finansal bağımlılığı daha fazla olan sektörlerdeki işletmelerin daha hızlı büyüdüğü sonucuna ulaşmıştır. Shen (2013) finansal bağımlılık üzerinde ekonomik büyüme ve finansal gelişme etkisini araştırdığı çalışmasında, finansal bağımlılık ve finansal gelişme arasındaki etkileşimin büyüme oranları üzerinde doğrusal olmayan bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır. Khan, vd. (2018) banka piyasa yapısının finansal bağımlılığı yüksek olan sektörlerin büyümesi üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında, banka rekabetinin özellikle finansal bağımlılığı çok daha fazla olan sektörlerin büyümesini teşvik ettiği sonucuna ulaşmıştır. Turco, Maggioni ve Zazzaro (2019) finansal bağımlılık ve büyüme ilişkisini incelediği çalışmasında, finansal gelişmenin, finansal bağımlılığı daha fazla olan endüstrilerin büyümesini kolaylaştırdığı sonucuna ulaşmıştır.

Finansal bağımlılık kavramını finansal krizler çerçevesinde ele alan çalışmalara ulaşmak da mümkündür. Laeven, Kroszner ve Klingebiel (2002) finansal krizin, finansal bağımlılığı yüksek olan sektörler üzerindeki etkisini araştırdığı çalışmasında, finansal krizin olmadığı dönemlerde finansal bağımlılığı yüksek olan sektörler orantısız bir şekilde daha hızlı büyürken kriz dönemlerinde ise finansal bağımlılığı yüksek olan sektörlerin orantısız bir şekilde daha hızlı küçüldüğü sonucuna ulaşmıştır. Kroszner, Laeven ve Klingebiel (2007) bankacılık krizinin farklı düzeyde finansal bağımlılığı bulunan sektörler üzerinde büyüme etkisini incelediği çalışmasında bankacılık krizi dönemleri dışında nispeten finansal bağımlılığı daha fazla olan sektörlerin orantısız şekilde daha hızlı büyüdüğü sonucuna ulaşmıştır. Bricongne vd. (2010) çalışmasında küresel krizin büyüklüğü ne olursa olsun finansal bağımlılıkları yüksek olan bir işletmenin ihracat performansını olumsuz yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Balta ve Nikolov (2013) Euro bölgesinde finansal krizin finansal bağımlılıkları yüksek olan sanayi sektörlerinin büyümesi üzerinde daha fazla etkisi olup olmadığını araştırdığı çalışmasında, finansal krizin Euro bölgesindeki finansal bağımlılıkları daha fazla olan sanayi sektörlerin büyümesi üzerinde olumsuz bir etkisi olduğunu sonucuna ulaşmıştır.

3.2. Banka Bağımlılığına İlişkin Literatür İncelemesi

Banka bağımlılığının ülkelerdeki varlığını açıklayan çalışmalarda; Hoshi, Kashyap ve Scharfstein (1990) 1980'li yıllarda bankalara olan bağımlılığını azaltmaya çalışan işletmelerin bankalarla daha yakın ilişkide bulunan işletmelere kıyasla finansal olarak kısıtlandığı bulgusuna ulaşmıştır. Beňkovskis (2008) ise dış finansman ihtiyacında banka bağımlılığı olan işletmelerin asimetrik bilgi sorunundan normalden çok etkilendikleri ve borçlu işletmelerin kredi piyasasından aldığı pay ne kadar çok artarsa banka bağımlılık derecesi de o denli artacağı sonucuna ulaşmıştır. Miwa (2011) benzer çalışmasında Japonya'da bulunan bir işletmenin bankalara düşük düzeyde bağımlı olduğunu, zamanla bu bağımlılığın daha da azaldığı sonucuna ulaşırken Nakajima ve Sasaki (2016) işletmeleri finansman tercihlerine göre iki grupta sınıflandırdığı çalışmasında, nakit tasarrufu politikasının, banka bağımlı ve zayıf bağlı işletme grupları için büyük ölçüde farklı olduğunu, ayrıca banka bağımlılığı bulunan işletme grubunun daha yüksek seviyede nakit bulundurduğu sonucuna ulaşmıştır. Mocking, vd.(2016) Avrupa'daki KOBİ'lerin finansmanda büyük ölçüde bankalara bağımlı olduğunu ve Hollanda'da bulunan KOBİ'lerin yaklaşık %80'nin çoğunlukla dış finansman kaynaklarından banka kredisi kullandıklarını belirtmiştir. Huang, Lu ve Srinivasan (2017) banka finansmanının etkisini ve bu etkinin banka bağımlılığı olan işletmelere yararlarını incelediği çalışmasında bankaların, banka bağımlı işletmelere bilgi avantajı ile kredi sözleşmesi darlığı arasında bir ikame olduğunu belirtmiştir.

Literatürdeki çalışmaların bir kısmı da banka bağımlılığının yatırımlar üzerindeki etkisini test etmiştir. Goyal ve Yamada (2004) banka bağımlılığının Japonya'daki işletmelerin yatırım ve likiditesini nasıl etkilediğini incelerken, teminatın banka bağımlılığı yüksek olan işletmelerin yatırım harcamalarının belirlenmesinde önemli bir etken olduğunu, ancak bankaya daha az bağımlı işletmelerin yatırım harcamalarının belirlenmesinde teminatın etkisinin olmadığını sonucuna ulaşmıştır. Koo ve Maeng (2008) banka bağımlılığının yatırımlar üzerindeki nakit akışı etkileriyle ilişkili olup olmadığını araştırdığı benzer çalışmasında, yüksek banka

bağımlılığı bulunan Kore işletmelerine yapılan yatırımların nakit akışına daha az duyarlı olduğu ve bankalarla yakın ilişki içerisinde bulunan işletmelerin dış finansman kaynaklarına erişimini artırdığı sonucuna ulaşmıştır. Fisman ve Love (2003), çalışmasında ticari kredi finansmanına daha bağımlı olan sektörlerin nispeten daha yüksek büyüme oranlarıyla büyüdüğü sonucuna ulaşmıştır.

Banka bağımlılığını para politikası değişiklikleri çerçevesinde inceleyen çalışmalar incelendiğinde; Georgopoulos ve Hejazi (2009) banka bağımlılığının para politikası değişikliklerine etkisinin incelendiği çalışmada, daha fazla banka bağımlılığı bulunan işletmelerin, banka bağımlılığı daha az olan işletmelere kıyasla para politikası değişikliklerine karşı daha fazla hassas olup bu değişikliklerden daha fazla etkilendiği sonucuna ulaşmıştır, Ippolito, Özdağlı ve Perez-Orive (2013) banka bağımlılığını, para politikasının işletmeler üzerindeki etkisini analiz etmek için kullandığı çalışmada, bir işletmenin banka bağımlılığındaki artışın, o işletmenin pay senedi fiyatını para politikası şoklarına karşı % 25 daha duyarlı hale getirdiği sonucuna ulaşmıştır.

Literatürde banka bağımlılığını krizler çerçevesinde inceleyen çalışmalara da ulaşmak mümkündür. Chava ve Purnanandam (2011) bankacılık krizinin banka bağımlı borçlular üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada, banka bağımlı borçluların, finansmanını kamudan tahvil yoluyla karşılayan borçlulara kıyasla, krizden sonra daha yüksek ölçüde piyasa değerini kaybetmekle birlikte hem yatırımlarında hem de karlılıklarında önemli düşüşler yaşandığı sonucuna ulaşmıştır. Taisuke (2011) benzer çalışmada, 2008 finansal kriz döneminde Japon borsasında yer alan işletmelerin içerisinde; büyük miktarda tahvil bulandıran işletmeleri, bankalara bağımlı olan işletmelerle kıyaslandığında yatırım harcamalarını azaltmayıp bunun yerine banka kredilerinde artışa gidildiği sonucuna ulaşmıştır. Vermeulen (2012) çalışmada finansal kriz sırasında işletmelerin yatırım davranışları üzerinde banka bağımlılık derecelerinin bir etkisi olup olmadığının araştırıldığı çalışmada, finansal krizin banka bağımlılığı daha fazla olan işletmeleri daha çok etkilediği ve yatırımlarını daha çok azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Bucă ve Vermeulen (2017) çalışmada, finansal kriz döneminde yaşanan kredi daralmasının banka bağımlılığı olan sektörleri diğer sektörlerle kıyaslandığında daha fazla etkileyerek işletmelerin yatırımlarını büyük ölçüde azalttığı sonucuna ulaşmıştır. Fernández, González ve Suárez (2018) 2007-2009 küresel finansal krizin başlamasından sonra 34 ülkede bulunan işletmelerin banka bağımlılığındaki değişimlerinin incelendiği çalışmada, krizin başlamasından sonra 29 ülkede düşük banka bağımlılığına sahip işletmeler ortalama olarak banka kredilerini artırırken sadece 5 ülkedeki işletmeler ortalama banka kredilerini düşürdüğü sonucuna ulaşmıştır.

4. Veri ve Yöntem

İşletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörler 2010-2019 döneminde BIST 100 Endeksi'nde işlem gören işletmeler için incelenmiştir.⁴ Söz konusu verilerin tamamı Kamu Aydınlatma Platformu'ndan elde edilmiştir. Finansal veriler işletmelerin konsolide finansal tablolar üzerinden oluşturulmuştur.

Araştırmanın bağımlı değişkeni olan banka bağımlılığını [Di Patti ve Dell'Ariceia (2001), Carbó Valverde, López del Paso ve Rodríguez Fernández (2007), Ushijima (2008), Georgopoulos ve Hejazi (2009), Ippolito, Özdagli ve Perez-Orive (2013), Davydov ve Vähämaa (2013)] çalışmalarında tanımlanan Banka Kredileri/Toplam Yabancı Kaynaklar Oranı olarak alınmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri ise Borçlanma Oranı, Kısa Vadeli Banka Kredisi/Kısa Vadeli Yabancı Kaynak, Banka Kredisi/Toplam Aktifler ve Banka Kredisi/Öz Sermayedir. 79 işletmeye ait toplamda 790 adet gözlem analize dâhil edilmiştir. Aşağıda Tablo 1'de araştırmada kullanılan değişkenlerin kısaltılması ve açıklaması gösterilmiştir.

Tablo 1: Araştırmada Kullanılan Değişkenlerin Tanımlanması

DEĞİŞKEN	KISALTMA	AÇIKLAMA
Banka Kredisi/Toplam Yabancı Kaynaklar	BTK	Bu oran, işletmenin toplam yabancı kaynakları içerisinde bir veya birden fazla bankadan kullandığı kredilerin ağırlığını ortaya koymaktadır. Yani işletmenin toplam yabancı kaynaklarının ne kadarlık kısmının banka veyahut bankalardan kredi kullanmak suretiyle karşılandığını göstermektedir.
Borçlanma Oranı	BO	Borçlanma oranı kısa vadeli borçlar ile uzun vadeli borçlar toplamının işletmenin öz kaynaklarına bölünmesi ile elde edilmiştir. Borçlarının yüzde kaçının öz kaynaklar ödendiğini göstermektedir. Borçlanma oranının 1'den küçük olması arzu edilmektedir. Bu oranın sermayenin ağırlıklı olarak kullanıldığı sektörlerde 2,00 ve üstü, emeğin ağırlıklı olarak kullanıldığı sektörlerde ise 0,5 olması piyasadaki karar vericiler tarafından kabul edilebilmektedir.
Kısa Vadeli Banka Kredisi/ Kısa Vadeli Yabancı Kaynak	KVBK	Bu oran, işletmenin bankacılık sektöründen kullanmış olduğu kısa vadeli banka kredilerinin kısa vadeli yabancı kaynaklar içerisindeki ağırlığını ortaya koymaktadır.
Banka Kredisi/Toplam Aktifler	BTA	Bu oran işletmenin toplam aktifleri içerisinde bankacılık sektöründen temin ettiği banka kredilerinin oranını göstermektedir.

Bu çalışmada işletmelerin finansal açıdan banka bağımlılığını etkileyen faktörleri test etmede panel veri regresyon yöntemi tercih edilmiştir. Yapılan tüm ekonometrik uygulamalar için Eviews 8 paket programı kullanılmıştır. Ampirik bulgular öncesi panel veri regresyon modeli hakkında kısa bir bilgi verilmiştir.

Panel veri regresyon modelleri; birim ve zaman boyutunu bir arada barındıran panel veriler kullanılmak suretiyle oluşturulan regresyon modellerine denilmektedir. Panel veri regresyon modellerinin gözlem sayısı daha fazla olduğundan daha büyük serbestlik derecesi sağlanarak, daha güvenilir tahminler elde edilebilmektedir(Koşan, 2014, s. 148).

Genel panel veri regresyon modeli aşağıdaki gibi gösterilmiştir (Baltagi, 2005, s. 5);

$$Y_{it} = \alpha_0 + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \beta_3 X_{3it} + \epsilon_{it}$$

Çalışmanın test edilen modeli aşağıdaki gibidir;

$$BTK_{it} = \alpha_0 + \beta_1 BO_{it} + \beta_2 KVBK_{it} + \beta_3 BTA_{it} + \epsilon_{it}$$

5. Ampirik Bulgular

Değişkenlerin ortalaması, medyan değeri, standart sapması, minimum ve maksimum değeri, çarpıklık, basıklık ve olasılık değerlerinin yer aldığı özet istatistiklerine ilişkin veriler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2: Değişkenlerin Özet İstatistikleri

	BTK	BTA	BO	KVBK
Ortalama	0.364057	0.201983	1.504822	0.246517
Medyan	0.373696	0.187657	1.070769	0.177861
Maksimum	0.967290	0.821757	43.78881	4.736998
Minimum	0.000000	0.000000	-95.05624	0.000000
Standart Sapma	0.225461	0.156289	4.800270	0.278493
Çarpıklık	0.107051	0.789673	-9.718365	5.795593
Basıklık	2.322840	3.367987	225.2103	88.10669
Jarque-Bera	16.39252	85.46673	1617044.	239768.9
Olasılık	0.000276	0.000000	0.000000	0.000000
Toplam	283.9646	157.5466	1173.761	192.2834
Toplam Standart Sapma	39.59863	19.02812	17950.18	60.41802
Gözlem Sayısı	780	780	780	780

Kullanılan değişkenlerin hepsinin istatistik değerlerine bakıldığında değişkenlerin normal dağılıma sahip olmadığı gözlemlenmiştir. BO ile ele alınan dönemde ortalama 1.50 oranında ve KVBK ortalama 0,24 olarak gerçekleşmiştir. Bu değişkenlerin standart sapması ortalama değerinden büyük olduğundan BO değişkeninin çok fazla değişkenlik gösterdiği sonucuna varılabilir. Bir diğer bağımsız değişken olan BTA ortalama 0.20 oranında gerçekleşmiştir. Aynı zamanda bu değişkenin ortalamasının ilgili standart sapma değerinden büyük olması nedeniyle bu serideki değişkenliğin önemli olduğu ifade edilebilir. Bağımlı değişken olan BTK ortalaması 0,36 oranında gerçekleşmiştir. Bağımlı değişken ortalamasının ilgili standart sapma değerinden büyük olması nedeniyle bu serideki değişkenliğin önemli olduğu ifade edilebilir. BO ile ele alınan dönemde -95,05 ile 43,78 oranında değişim gösterirken, KVBK 0,00 ile 4,73 oranında, BTK 0,00 ile 0,96 oranında ve BTA 0,00 ile 0.82 oranında değişim göstermektedir.

Panel birim kök testi sınaması sonucu serilerin durağan olduğu sonucuna ulaşılmış ve böylece tüm seriler için durağanlık şartı sağlanarak analizlerde serilerin düzey değerleri kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılan değişkenlerin panel veri regresyonu tahmininde sabit ve rassal etkiler modelinden yararlanılmıştır. Panel veri regresyonda öncelikle modelin tek yönlü mü yoksa çift yönlü mü olduğuna karar vermek gerekmektedir. Modelin hatalarında sabit etkilerin olup olmadığı FOLS istatistiğinin hesaplanmasıyla belirlenmiştir. Modelin hatalarında sabit etkilerin olup olmadığı tespit edildikten sonra modelde zaman ve kesit boyutunda rassal etkilerin varlığı LM testi ile tespit edilmiştir. Daha sonraki aşamada sabit ve rassal etki modellerinden hangisinin istatistiksel olarak uygulanacak olduğuna karar verebilmek adına ausman testi aracılığıyla en uygun tahminci seçilmiştir.

Tablo 3: Sabit Etkiler Modeli Sonuçları

	H0	H1	H2
F-değeri	16.689501	17.286448	11.320644
Olasılık	0.0000	0.0000	0.2544

Tablo 3'teki sonuçlar incelendiğinde, $H_0 : \mu = 0, \lambda = 0$ hipotezi %1 anlam düzeyinde reddedilmektedir. $H_1: \mu = 0, \lambda \neq 0$ ve $H_2: \lambda = 0, \mu \neq 0$, hipotezleri test edildiğinde H_2 hipotezi %1 anlam düzeyinde reddedilememiştir. Bu sonuç modelin hatalarında, yatay kesit boyutunda bir sabit etkinin var olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Rassel Etkiler Modeli Sonuçları

	H0	H1	H2
Ki-kare değeri	1168.198	1168.131	0.067225
Olasılık	0.000000	0.000000	0.795421
Not: $H_0 : \sigma^2_{\mu} \sigma^2_{\lambda} = 0$ $H_1 : \sigma^2_{\mu} = 0 \mid \sigma^2_{\lambda} > 0$ $H_2 : \sigma^2_{\lambda} = 0 \mid \sigma^2_{\mu} > 0$			

LM test sonuçları incelendiğinde H_0 ve H_1 reddedilirken H_2 reddedilememektedir. LM testi sonucunda yatay kesit rassal etkilerin uygun olduğu görülmüştür.

Hausman testi kullanılarak en uygun tahminci seçilmiştir. Hausman model belirleme testinin sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: Hausman Testi Sonuçları

	Yatay Kesit Rassel
Ki-kare-değeri	18.828332
Olasılık	0,0003

Hausman test sonucunda rassal modelin uygun olduğu hipotezi reddedilir bu nedenle yatay kesit sabit etkiler modelinin uygulanması uygundur. İşletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörleri tespit etmek için yatay kesit sabit etkiler modeli ile regresyon tahmini Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: Banka Bağımlılığını Etkileyen Faktörlerin Panel Veri Regresyon Analizi İle Test Edilmesi Sonucu Elde Edilen Bulgular

Değişkenler	Katsayılar	Standart Hata	T-istatistik	Olasılık Değerleri
C	0.998030	0.005803	17.19788	0.0000***
BTA	1.060704	0.027348	38.78546	0.0000***
BO	-0.000143	0.000515	-0.277729	0.7813
KVBK	0.203738	0.011050	18.43812	0.0000***
R-kare=0.933769			Düzeltilmiş R-kare=0.926188	
F-İstatistik=123.1863			F-Olasılık=0.000000	
Not: *** %1, ** %5, *%10 düzeylerindeki anlamlılıktır.				

Tablo 6'daki sonuçlar incelendiğinde, sabit terim katsayısı 0.998030 ve anlamlıdır. Araştırmanın bağımsız değişkenlerinin değerlendirmesi yapıldığında ise, BO değişkeninin katsayısı negatif olarak bulunmuştur ancak anlamlı değildir. Bu durum işletmelerin borçlanma oranları arttıkça, banka bağımlılığının da azalacağı yönünde yorumlanabilir ancak bu sonuç anlamlı bulunmamıştır. KVBK değişkeninin işareti pozitif ve anlamlıdır. Bu bulgu kısa vadeli banka kredileri/kısa vadeli yabancı kaynak oranı yüksek (düşük) olan işletmelerin banka bağımlılığını da yüksek (düşük) olduğu şeklinde yorumlanabilir. İşletmenin banka kredileri/toplam aktif oranını gösteren BTA değişkeninin katsayısı ise pozitif ve %1 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu bulgu, işletmelerin banka kredileri/toplam aktif oranları arttıkça (azaldıkça), işletmelerin banka bağımlılığını da arttırdığı (azaldığı) anlamına gelmektedir.

Modelin R^2 değerinin %93.37 olması; borçlanma oranı, kısa vadeli banka kredileri/kısa vadeli yabancı kaynak ve banka kredileri/toplam aktif bağımsız değişkenleri işletmelerin banka bağımlılığını temsil eden banka kredileri/toplam yabancı kaynaklar bağımlı değişkenini %93 oranında etkilediğini belirtir. Düzeltilmiş R^2 değeri ise borçlanma oranı, kısa vadeli banka kredileri/kısa vadeli yabancı kaynak ve banka kredileri/toplam aktif bağımsız değişkenleri borçlanma oranı bağımlı değişkenini %92 oranında açıkladıklarını gösterir. F istatistik değeri tahmin edilen denklemin istatistiki olarak anlamlılığını ifade etmektedir. F istatistik değeri ise 123.1863 olup istatistiksel olarak model anlamlıdır.

6. Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada 2010-2019 yılları arasında BIST 100 Endeksi'nde işlem gören işletmelerin finansal açıdan bankalara bağımlılığını etkileyen faktörleri, panel regresyon analizi yöntemi ile araştırılmıştır. İşletmelerin banka bağımlılığını etkileyen çok sayıda faktör arasından literatürde en çok kabul gören beş faktör ve bu faktörleri açıklamada kullanılan beş oran araştırmanın değişkenleri olarak kullanılmıştır.

Panel regresyon analizinden önce değişkenlerin durağanlığı panel birim kök testleri aracılığıyla test edilmiştir. Panel birim kök testi sonucunda bütün değişkenlerin durağan olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Böylelikle sahte regresyon sorununun önüne geçilmiştir. Panel veri regresyon tahminlerinde, sabit etkili model ile rassal etkili modelden hangisinin daha uygun olduğunun belirlenmesinde Hausman testinden yararlanılmıştır. Hausman testi sonucunda işletmelerin banka bağımlılığını etkileyen faktörleri tespit etmek için tek yönlü (yatay kesit) sabit etkiler modeli ile panel regresyon modeli tahmin edilmiştir.

Banka finansman maliyetinin yüksek olması sebebiyle işletmeler banka bağımlılıklarını azaltmak zorundadır. Çünkü borçlanmanın kaldıraç etkisinin yarattığı vergi avantajı banka bağımlılığının getirdiği maliyetin ve riskin çok altındadır. Yüksek banka bağımlılığı işletmeler için yüksek maliyet ve borç stoku anlamına gelmekte olup bu işletmelerin özellikle kredi riskinin ve karşı taraf riskinin artmasına neden olmaktadır. Bu durumun önüne geçebilmek için işletmeler öncelikle gelirlerini etkin ve verimli kullanmalıdır. İşletmeler banka finansmanına alternatif finansman seçeneklerini değerlendirmelidir. En önemlisi finansmanda ölçülü kaynak kullanarak kalıcı kaynak bulabilecekleri sermaye piyasalarına yönelmelidirler. Banka bağımlılıklarını azaltabilmek adına sadece işletmelerin çabaları yeterli

gelmektedir. Bu bağlamda ekonominin her kesimine görev düşmektedir. En başta gömüleme etkisinin azaltılarak yastık altı diye tabir edilen fonların ekonomiyeye kazandırılması, karlı yatırım alanlarına yönlendirilmesi gerekmektedir.

Çalışmadan elde edilen bulgular işletmelerin banka bağımlılıklarını etkileyen faktörlerin saptanması ve işletmelerin banka bağımlılığın azaltılmasında yol gösterici olması açısından önemlidir. Ayrıca analiz dönem için bu kapsamda yapılmış benzer bir çalışma olmaması araştırmanın finans literatürüne katkısı ve özgünlüğüdür. Elde edilen bulgular ve yorumları piyasa katılımcıları açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

“İşletmelerin Finansal Açıdan Banka Bağımlılığını Etkileyen Faktörler: BİST 100 İşletmeleri Uygulaması” Başlıklı Makalenin Araştırma ve Etik Beyanı Bilgileri

Bu çalışma “Araştırma ve Yayın Etiği” değerlerine uygun olarak hazırlanmıştır	
Bilgilendirme	Çalışma Yeliz AKTAŞ’ın Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Finansal Ekonomi Tezli Yüksek Lisans Programında 2. Yazar Yasemin Deniz KOÇ danışmanlığında yazmış olduğu “İşletmelerin Finansal Açıdan Banka Bağımlılığını Etkileyen Faktörler: Borsa İstanbul İşletmeleri Uygulaması” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiş olup çalışma verileri güncellenerek analiz tekrarlanmıştır.
Yazar Çıkar Çatışması Beyanı	Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Yazar Katkı Oranı Beyanı	Yazar katkıları %60 Yeliz AKTAŞ, %40 Yasemin Deniz KOÇ olarak beyan edilir.
Teşekkür	Çalışmada teşekkür gerektiren bir durum bulunmamaktadır.
Etik Kurul Onay Belgesi	Çalışmada etik kurul onayı gerekmemektedir.

Kaynakça

- Akgüç, Ö. (1991). Kredi Taleplerinin Değerlendirilmesi. İstanbul: Avcıol Basım.
- Balta, N., Nikolov, P. (2013). Financial Dependence And Growth Since The Crisis. Quarterly Report on the Euro Area (QREA), 12(3),pp. 7-18.
- Baltagi, Badi H.(2005), “Ekonometrik Analysis Of Panel Data”, John Wiley & Sons

- Beņkovskis, K.(2008). Is There a Bank Lending Channel of Monetary Policy in Latvia? Evidence From Bank Level Data. Riga: Latvijas Banka, Working Paper.
- Bricongne, J. C., Fontagné, L., Gaulier, G., Taglioni, D., Vicard, V. (2010). Exports and Sectoral Financial Dependence: Evidence on French Firms During the Great Global Crisis.
- Bucă, A., Vermeulen, P. (2017). Corporate Investment and Bank-Dependent Borrowers During Crisis. *Journal of Banking & Finance*, 78, *The Recent Financial*, pp. 164-180.
- Carbó Valverde, S., López del Paso, R., Rodríguez Fernández, F. (2007). Financial Innovations in Banking: Impact on Regional Growth. *Regional Studies*, 41(3),pp. 311-326.
- Chava, S., Purnanandam, A. (2011). The Effect of Banking Crisis on Bank-Dependent Borrowers. *Journal of Financial Economics*, 99(1), pp. 116-135.
- Claessens, S., Laeven, L. (2005). Financial Dependence, Banking Sector Competition, and Economic Growth. *Journal of the European Economic Association*, 3(1), 179-207.
- Correa, R. (2008). Bank Integration and Financial Constraints: Evidence From US Firms. FRB International Finance Discussion Paper, (925).
- Davydov, D., Vähämaa, S. (2013). Debt Source Choices and Stock Market Performance of Russian Firms During the Financial Crisis. *Emerging Markets Review*, 15, pp. 148-159.
- De Guevara, J. F., Maudos, J. (2009). Regional Financial Development and Bank Competition: Effects on Firms' Growth. *Regional Studies*, 43(2), pp.211-228.
- Di Patti, E. B., Dell'Ariccia, G. (2001). Bank Competition and Firm Creation (No. 2001-2021). International Monetary Fund.
- Fernández, A. I., González, F., Suárez, N. (2018). Bank Supply Shocks and the Substitution Between Bank and Nonbank Debt. *Journal of Corporate Finance*, 48, pp. 122-147.
- Fisman, R., Love, I. (2003). Trade Credit, Financial Intermediary Development, and Industry Growth. *The Journal of finance*, 58(1), pp.353-374.
- Georgopoulos, G., Hejazi, W. (2009). Financial Structure and the Heterogeneous Impact of Monetary Policy Across Industries. *Journal of Economics and Business*, 61(1),pp. 1-33.
- Goyal, V. K., Yamada, T. (2004). Asset Price Shocks, Financial Constraints, And Investment: Evidence from Japan. *The Journal of Business*, 77(1), pp.175-199.
- Hoshi, T., Kashyap, A., Scharfstein, D. (1990). The Role of Banks in Reducing The Costs of Financial Distress in Japan. *Journal of financial economics*, 27(1),pp. 67-88.
- Huang, S., Lu, R., Srinivasan, A. (2017). Bank Dependence and Bank Financing in Corporate M&A. Available at SSRN 3010410.

- Ippolito, F., Ozdagli, A. K., Perez-Orive, A. (2013). Is Bank Debt Special For The Transmission Of Monetary Policy? Evidence From The Stock Market.
- Khan, H. H., Ghafoor, A., Qureshi, F., Rehman, I. U. (2018). Bank Competition, Financial Development and Growth of Financially Dependent Industries: Fresh Evidence from China. *Global Economic Review*, 47(2), pp.108-134.
- Koo, J., Maeng, K. (2008). Bank-dependence, Financial Constraints, and Investments: Evidence From Korea. *Korea and the World Economy*, 9(1), pp.89-112.
- Koşan, N. İ., (2014). OECD Ülkelerinde Dış Ticaret Hadlerini Etkileyen Değişkenlerin Panel Kantil Regresyon Modelleri İle İncelenmesi. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kroszner, R. S., Laeven, L., Klingebiel, D. (2007). Banking Crises, Financial Dependence, And Growth. *Journal of Financial Economics*, 84(1), pp. 187-228.
- Laeven, L., Kroszner, R. S., Klingebiel, D. (2002). Financial Crises, Financial Dependence, And Industry Growth. World Bank Policy Research Working Paper, (2855).
- Miwa, Y. (2011). Are Japanese Firms Becoming More Independent from Their Banks?: Evidence from the Firm-Level Data of the Corporate Enterprise Quarterly Statistics, 1994-2009. CIRJE Discussion Paper No. F-808.
- Mocking, R., Möhlmann, J., Palali, A., Van Veldhuizen, S. (2016). Dependence on External Finance and SME Survival. CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis Background Document.
- Nakajima, K., Sasaki, T. (2016). Bank Dependence And Corporate Propensity To Save. *Pacific-Basin Finance Journal*, 36, pp. 150-165.
- Rajan, R.G., Zingales, L. (1998). Financial Dependence and Growth. *American Economic Review*, 88, pp. 559-586.
- Shen, L. (2013). Financial Dependence and Growth: Diminishing Returns to Improvement in Financial Development. *Economics Letters*, 120(2), pp. 215-219.
- Sun, K. J. (2006). Financial Reporting Quality, Capital Allocation Efficiency, and Financing Structure: An International Study. AAA.
- Taisuke, U. (2011). Bank Dependence and Financial Constraints on Investment: Evidence From The Corporate Bond Market Paralysis in Japan (Japanese) (No. 11071).
- Turco, A. L., Maggioni, D., Zazzaro, A. (2019). Financial Dependence And Growth: The Role of Input-Output Linkages. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 162, pp.308-328.
- Ushijima, T. (2008). Domestic Bank Health And Foreign Direct Investment. *Journal of the Japanese and International Economies*, 22(3), pp.291-309.

Vermeulen, P. (2012). Bank Dependence and Investment During the Financial Crisis. *Research Bulletin*, 17, pp. 12-14.

Factors Affecting The Financial Dependence Of Businesses: İstanbul Stock Exchange Business Applications

Yeliz AKTAŞ

Yasemin DENİZ KOÇ

Extended Abstract

Businesses provide the funds they need during investment and activity periods with equity or external financing resources. The opportunity cost of equity and the financial leverage effect of borrowing are determinants in the decisions regarding the resource allocation of enterprises. The fact that borrowing is more in the share of equity and foreign resources in the distribution of business resources makes businesses financially dependent on foreign sources over time. Businesses in the real sector meet their external financing needs by using bank financing more than other financial alternatives leads to bank dependency. Bank dependency varies according to the ability of enterprises to access other sources of finance. This situation is explained by the concept of bank dependency in the literature.

Bank dependency is the high weight of the bank debt of the enterprises in their total debt. Businesses with high bank dependency mainly use bank products and services in financing, and this affects the financial structure of businesses. The fact that businesses prefer bank loans among various fund sources and increase the weight of this leads to a decrease in the cash and equity of the business over time, causing businesses to be unable to pay their debts. This situation also causes a crisis in the banking sector to adversely affect the enterprises in this situation. It is known that companies that are dependent on banks for external financing are more likely to go bankrupt than other businesses.

When the studies in the literature are examined, it is seen that the studies are mainly focused on the relationship between financial dependence, economic growth, financial crises, and bank competition. Studies on bank dependency have been discussed from different perspectives such as business performance, business growth and financing, the impact of business investment and liquidity, its impact on monetary policies, bank concentration, and banking crises. This study differs from the studies mentioned in the literature in terms of empirically revealing the factors affecting the bank dependency of enterprises.

In the study, panel data regression method was used in the analysis of the factors affecting the bank dependency of the enterprises. In the application of the method, dependent and

independent variables were determined in the axis of the studies in the literature. Dependent variable is Bank Loans/Total Liabilities Ratio, while independent variables are Borrowing Ratio, Short Term Bank Loans/Short Term Liabilities, Bank Loans/Total Assets and Bank Loans/Equity. A total of 790 observations belonging to 79 enterprises were included in the panel data regression analysis.

The aim of this study is to analyze the factors that affect the financial dependency of businesses on banks. For this purpose, the factors affecting the bank dependency of the enterprises were analyzed with the balanced panel data regression method, taking into account the 4 ratios obtained from the annual financial data of 78 enterprises traded in the BIST 100 index between 2010-2019. Before the panel regression analysis, the stationarity of the variables was tested through panel unit root tests. As a result of the panel unit root test, it was concluded that all variables were stationary. In panel data regression estimations, Hausman test was used to determine which of the fixed-effects model and random-effects model is more suitable. As a result of the Hausman test, one-way (horizontal section) fixed effects model and panel regression model were estimated to determine the factors affecting the bank dependency of enterprises.

According to the findings obtained with one-way (horizontal section) fixed effects model, one of the panel data regression methods; While it was observed that the Short-Term Bank Loan/Short-Term Foreign Resource, Bank Loan/Total Assets (BTA) variables gave statistically significant results in explaining the factors affecting the bank dependency of the enterprises, the Borrowing Ratio variable was not found significant. Short-Term Bank Loan/Short-Term Foreign Source reveals the weight of short-term bank loans used by the enterprise from the banking sector within short-term liabilities. Bank Loans/Total Assets shows the ratio of bank loans obtained from the banking sector within the total assets of the enterprise. The insignificant borrowing rate shows what percentage of the company's debts are paid by equity.

When the findings are evaluated, it is that the banks have to reduce their dependency on banks due to the high financing cost of the banks. While the leverage effect of borrowing creates tax advantages, it also increases bank dependency. The cost and risk of bank dependency in businesses is far higher than the advantage created by leverage. While high bank dependency means high cost and debt stock for businesses, it causes especially credit risk and counterparty risk of these businesses to increase. In order to prevent this situation, businesses can consider alternative financing options other than bank financing. Most importantly, they can turn to capital markets where they can find permanent resources by using measured resources in financing.

The findings obtained from the study are important in terms of determining the factors affecting the bank dependency of the enterprises and being a guide in reducing the bank dependency of the enterprises. In addition, the absence of a similar study conducted in this context for the analysis period is the contribution and originality of the research to the finance literature. It is thought that the findings and comments obtained are meaningful and important for market participants, financial intermediaries, market makers and investors.